



Utilstrækkelig uddannelse af arbejdsløse

I hovedpunkter viser notatet bl.a.:

- De nyeste tal fra DREAM viser, at andelen af uddannelsesaktivering er faldet markant i 2009 i forhold til 2001. I 2001 var 56 pct. af de aktiverede på uddannelsesaktivering mod kun 36 pct. i 2009. Det tyder på, at regeringens "vend-i-døren" politik for alvor har slået igennem i den aktive arbejdsmarkedspolitik.
- Mens andelen af uddannelsesaktivering er faldet, er andelen af ansættelser med kommunale løntilskud og korte vejlednings- og afklaringsforløb steget kraftigt fra 2001 til 2009.
- 3F'erne har i alle årene fået mindre uddannelsesaktivering end dagpengemodtagerne generelt. Det peger i retning af, at der bør gøres en større indsats for at hjælpe arbejdsløse ufaglærte i uddannelse. Undersøgelser viser, at det netop er de ledige med kortest uddannelse, der kan få mest glæde af opkvalificering under deres aktivering.
- Længden på uddannelsesaktivering har været faldende over perioden. I 2001 havde de uddannelsesaktiverede dagpengemodtagere i uge 27 i gennemsnit været i uddannelsesaktivering i 32 uger, mens de tilsvarende i 2009 kun havde været i gang med deres uddannelsesaktivering i 21 uger.
- På baggrund af udviklingen kræver 3F:
 - Uddannelse skal igen have en central placering i arbejdsmarkedspolitikken – herunder skal jobcentermedarbejderne have kompetencer, vilje og tid til i særlig grad at støtte og vejlede de arbejdsløse, der ikke har kompetencegivende uddannelse eller som er kortuddannede.
 - Uddannelsesaktivering skal finansieres direkte af staten, så der ikke går kortsigtet "kassetænkning" i den kommunale indsats.
 - Alle ledige skal have ret til og tilbud om at få udarbejdet en kompetencevurdering og en uddannelsesplan inden for de første 3 måneders ledighed.

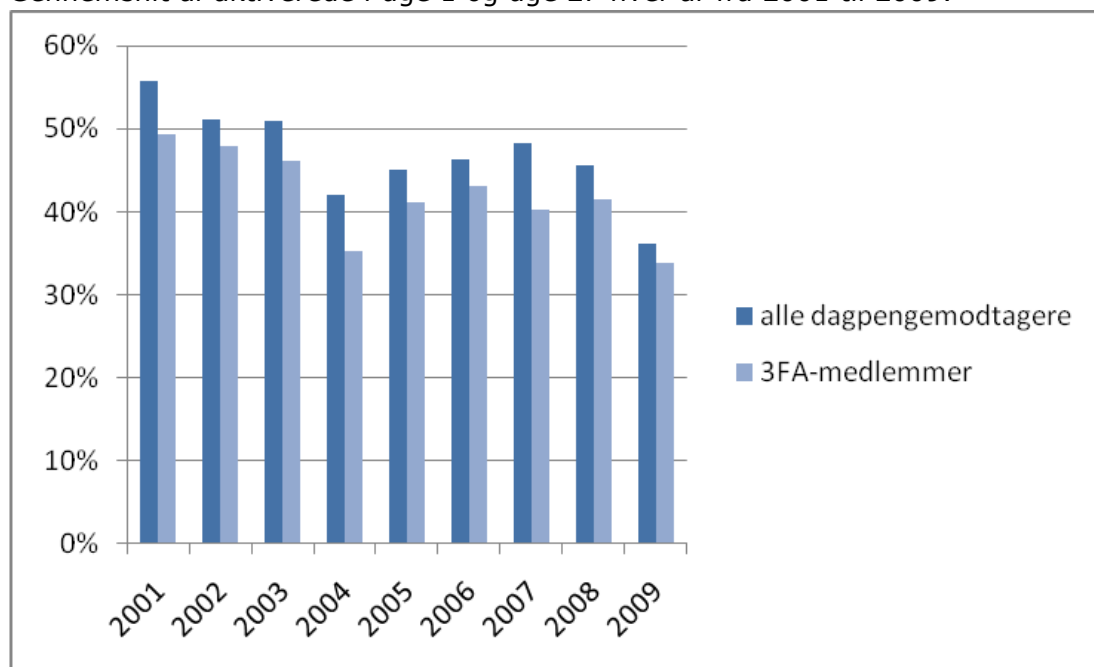


Analyse: Utilstrækkelig uddannelse af arbejdsløse

Figur 1 viser andelen af uddannelsesaktivering i forhold til andre typer aktivering fra 2001 til 2009. Tallene er et gennemsnit af aktiveringstallene for uge 1 og uge 27. Figuren viser bl.a.:

- Andelen af uddannelsesaktivering er i dag langt lavere, end da regeringen kom til i 2001. Andelen af uddannelsesaktivering er faldet fra 56 procent i 2001 til 36 procent i 2009.
- Andelen af uddannelsesaktivering har været varierende over perioden, men overordnet har der været en faldende tendens og den har nået et nyt lavpunkt i 2009. Det tyder på, at regeringens "vend-i-døren" politik for alvor har slået igennem i den aktive arbejdsmarkedspolitik.
- 3F'erne har i alle årene fået mindre uddannelsesaktivering end dagpengemodtagerne generelt. Det tyder på, at der bør gøres en større indsats for at hjælpe ufaglærte i uddannelsesaktivering. Undersøgelser fra bl.a. Centre for Economic and Business Research¹ har påvist, at det netop er arbejdsløse med ingen eller kort uddannelse, der kan få mest glæde af opkvalificering under deres aktivering.

Figur 1: Andelen af uddannelsesaktivering i forhold til andre typer aktivering
Gennemsnit af aktiverede i uge 1 og uge 27 hver år fra 2001 til 2009.



Kilde: DREAM, egne beregninger.

¹ Centre for Economic and Business Research (2006): "Evaluering af aktiveringsindsatsen for forsikrede ledige – med særlig fokus på uddannelsesaktivering".



Tabel 1 viser fordelingen af de forskellige anvendte aktiveringsredskaber i 2001 og i 2009. Tallene er et gennemsnit af aktiveringsindsatsen i uge 1 og uge 27. Tabellen viser bl.a.:

- Mens andelen af uddannelsesaktivering er faldet, er andelen af ansættelser med kommunale løntilskud steget kraftigt fra 23 procent i år 2001 til 34 procent i 2009. Kommunale løntilskud er en billig form for aktivering, og man må formode at økonomiske overvejelser til dels ligger bag denne udvikling.
- Andelen af korte vejlednings- og afklaringsforløb er blevet næsten fordoblet fra 2001 til 2009. I 2001 var det hver tyvende aktiverede, der var i gang med et kort vejlednings- og afklaringsforløb, mens det i 2009 var mere end hver tiende. De forholdsvis lave procenttal skyldes at disse forløb er meget kortere end ansættelser med løntilskud og uddannelse. Da tallene her viser et øjebliksbillede (i uge 1 og uge 27), vil billedet fange færre på et kort aktiveringsforløb end på længerevarende forløb. Man må derfor regne med, at det er betydeligt mere end hver tiende ledig, der som aktiveringstilbud har fået et kort vejlednings- og afklaringsforløb.

Tabel 1: Fordelingen af anvendte aktiveringsredskaber i uge 1 og uge 27 i 2001 og 2009.

	2001	2009
Løntilskud, privat	6%	7%
Løntilskud, kommunal	23%	34%
Løntilskud, amt	5%	1%
Løntilskud, stat	3%	2%
Løntilskud, selv.ej.in.	1%	2%
Virksomhedspraktik	1%	7%
Korte vejl. og afklaringsforløb	6%	11%
Uddannelse	56%	36%
Sygedagpenge, under aktivering	0%	0%
Antal i alt	74.649	29.987

Kilde: DREAM, egne beregninger.

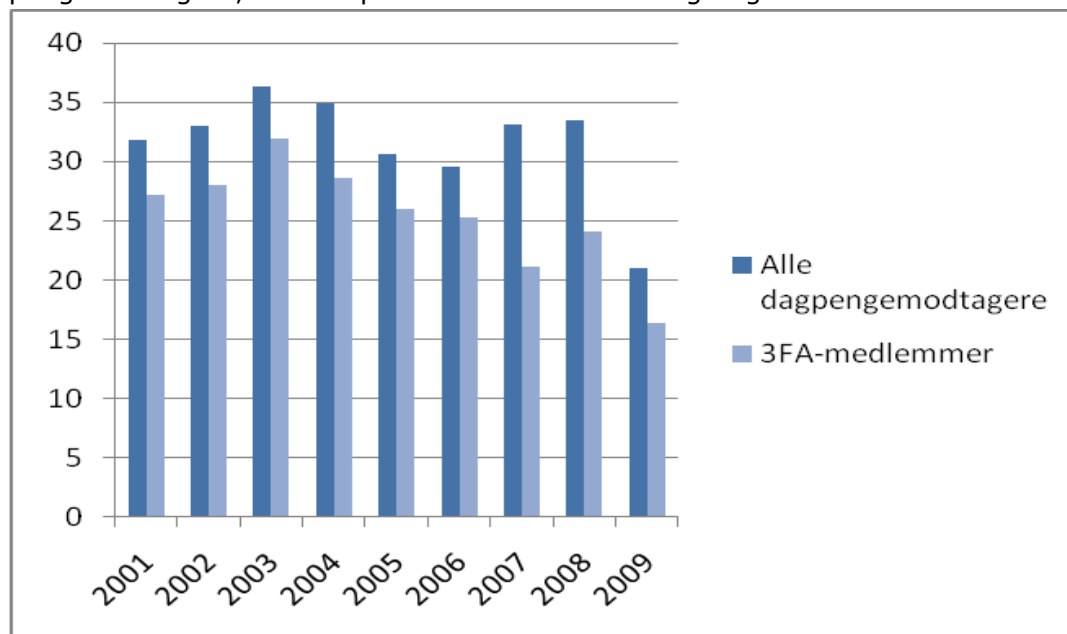


Uddannelsesaktivering bliver kortere og kortere

Figur 2 viser det gennemsnitlige antal uger, som uddannelsesaktiveringen foreløbig havde været for personer, der var i uddannelsesaktivering i uge 27. Figuren viser bl.a.:

- Længden på uddannelsesaktivering har været varierende over perioden men med en overordnet faldende tendens. I 2001 havde de uddannelsesaktiverede dagpengemodtagere i uge 27 i gennemsnit været i uddannelsesaktivering i 32 uger, mens de tilsvarende i 2009 kun havde været i gang med deres uddannelsesaktivering i 21 uger.
- Der er lidt udsving over perioden, der tyder på, at uddannelsesaktiveringens længde til dels har fulgt konjunkturudviklingen. Uddannelsesaktiveringens længde toppede i 2003 og 2004, da ledigheden sidst toppede i Danmark.
- Dette mønster har dog ikke gentaget sig i 2009, hvor længden af den igangværende uddannelsesaktivering er faldet markant i forhold til de tidligere år.
- Gennem hele perioden har 3F'erne i gennemsnit været kortere på uddannelsesaktivering end dagpengemodtagerne generelt, og forskellen er vokset de seneste par år.

Figur 2: Uddannelsesaktiveringens gennemsnitlige foreløbige længde for dagpengemodtagere, der var på uddannelsesaktivering i uge 27.



Kilde: DREAM, egne beregninger.



Udviklingen er en følge af bevidst strategi

Analysen viser, at vægtningen i beskæftigelsespolitikken er blevet ændret markant i denne regerings levetid. Uddannelsesaktivering er både kommet til at fylde mindre i aktiveringsindsatsen og er blevet kortere siden regeringen kom til i 2001.

Da Nyrup-regeringen indførte den aktive arbejdsmarkedspolitik i 1990'erne, gik den på to ben. Det ene ben var pligten til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, mens det andet ben bestod af rettigheden til med offentlig hjælp at opnå kompetencer, der matchede arbejdsmarkedet. Udviklingen under den nuværende regering viser tydeligt, at der i højere og højere grad kun satses på det første ben i arbejdsmarkedspolitikken. Målet er at få ledige så hurtigt så muligt i arbejde igen – uanset om arbejdet har noget langsigtet perspektiv eller ej.

Arbejdsmarkedet udvikler sig hurtigt i disse år, og det er derfor helt afgørende både for den enkelte og for samfundet, at der satses massivt på at sikre, at arbejdsstyrken følger med kravene på arbejdsmarkedet. Den nuværende regering har lukreret på den succes det Nyrup-regeringen skabte i 1990'erne, og som skabte fundamentet for den rekordhøje beskæftigelse i Danmark de sidste par år. Den aktuelle økonomiske situation understreger den nuværende regerings manglende evner og vilje til at løse de langsigtede problemer på arbejdsmarkedet.

3F ønsker mere uddannelse af arbejdsløse

For at sikre, at de tidligere investeringer ikke tabes på gulvet og at vi kan bevare et velfungerende arbejdsmarked de kommende år, foreslår 3F følgende tiltag:

- **Uddannelse skal igen have en central placering** i arbejdsmarkedspolitikken – ikke mindst rettet mod ledige uden kompetencegivende uddannelse eller med en forældet uddannelse. Derfor er der nu behov for, at der gøres op med de seneste mange års nedprioritering af uddannelse i regeringens beskæftigelsespolitik. Der er ikke mindst brug for, at ledige ufaglærte får mulighed for at uddanne sig. Hvis der ikke nu skabes mulighed for en massiv uddannelsesindsats, vil vi om få år, når finanskrisen er overstået, igen høre om mangel på kvalificeret arbejdskraft. Det er nu der skal investeres ekstraordinært i de voksnes kompetenceudvikling.
- **Uddannelsesaktivering skal finansieres direkte af staten**, så der ikke går kortsigtet "kassetænkning" i den kommunale indsats. Det skal sikres at de ledige bliver tilbudt den typer aktivering, som bedst kan sikre dem fast fodfæste på arbejdsmarkedet igen.



- **Kompetenceafklaring til arbejdsløse.** Arbejdsløse skal have ret til kompetencevurdering og uddannelsesplan inden for de første 3 måneders ledighed. Forsikrede ledige skal gives tilbuddet fra deres a-kasse, som skal kompenseres af staten. Planen skal også indeholde en kortlægning af eventuelle læse- og stavevanskeligheder og forslag til uddannelsesindsats, der kan afhjælpe disse. Vurderingen skal umiddelbart efter kunne følges op af ordinære uddannelsesforløb. Retten til kompetenceafklaring skal ikke forbruge af retten til selvvalgt uddannelse.

Boks 1: Måling af uddannelsesaktivering

Andelen og længden af uddannelsesaktivering er udregnet på baggrund af de nyeste tal fra DREAM-registret, der bl.a. indeholder tal for alle ledige og alle aktiverede.

Andelen af uddannelsesaktivering er udregnet som et øjebliksbillede i uge 1 og i uge 27 hvert år. I disse to uger er antallet af aktiverede dagpengemodtagere blevet fordelt på forskellige typer aktivering og andelen af aktiverede på uddannelse er udregnet i forhold til samtlige aktiverede.

Længden af uddannelsesaktivering er udregnet for de ledige, der var på uddannelsesaktivering i uge 27 hvert år. Der er blevet målt, hvor mange uger de pågældende har modtaget uddannelsesaktivering op til tre et halvt år tilbage i tiden. Hvis den aktiverede har været uden for uddannelsesaktivering i mere end to sammenhængende uger, anses forløbet for værende afsluttet. Da der kun måles bagud i tid, kan man ikke sætte lighedstegn mellem den målte længde og den korrekte gennemsnitlige længde af uddannelsesaktiveringsforløbene det pågældende år. Den målte længde i dette notat er derfor kun interessant i sammenligningen mellem de forskellige år.